

GENT = NOVA

Periodic Catalanista : : : Portaveu del Centre Catalanista "Gent Nova"
SORTIRÀ CADA DISSABTE

ANY XVI

BADALONA 5 SETEMBRE 1914

NÚM. 666

Redacció i Administració: Carrer Lluc, 51, 53 i 55 + Carrer Sant Francesc, 58 i 60. - Badalona

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: Badalona, al mes 50 cèntims. Fora, trimestre 1'50 pessetes. Número solt 10 cèntims
Tots els treballs se publican baix la exclusiva responsabilitat de sos autors.—No's tornen els originals.

Vergonya eterna a aquells que, despreciant son idioma, alaben el dels altres. - DANTE

Essent nacionalista la acció que en el nostre poble realitza la Unió, tenen el dret i el deure de cooperar-hi tots els catalans moguts per les aspiracions del Nacionalisme, qualsevol que sia llur pensar i sentir en matèries religioses, polítiques i socials.

(DECLARACIÓ DE LA VII ASSAMBLEA DE LA UNIÓ CATALANISTA)

En mig la revolta

En el bregar horrorós de la guerra que ha sots-mogut tot el món, en qual final hi volem veure, quant menys, un digne coronament de lliberacions col·lectives, ha aparegut de bell nou un punt lluminós irradiador de belles esperances.

Polònia, la desgraciada Polònia, en l'any 1772 se la repartiren entre Alemanya, Àustria i Rússia, i malgrat les diferents vegades que ha probat de rebel·lar-se, ha seguit quedant junyida a les indomables forces dels tres imperis detentadors de la seva llibertat.

Amb motiu de la lluita d'ara ha sigut que'l tsar Nicolau II de Rússia ha estimat oportú declarar solemnement que desitja la lliberació de la Polònia tota, unint-se novament formant una sola i lliure col·lectivitat, i per a que constés la seva promesa, l'ha feta pública en aqueixos termes:

«Polonesos:

Ha sonat l'hora en que'l somni de vostres pares i dels vostres avis pugui veure's realitzat. Fa un segle i mig que va ésser esquartrat el cos de la Polònia, però la seva ànima no ha mort mai. Vivia en l'esperança de que vindria el jorn de resurrecció pel poble polonès, reconciliant-se fraterナルment amb la gran Rússia. Les tropes russes vos porten la nova solemnia d'aquesta reconciliació.

Que'l poble polonès s'unifiqui dessota el ceptre del tsar rus. Dessota aquest ceptre renaixerà la Polònia, lliure en la seva religió, en la seva llengua, en la seva autonomia. La Rússia només

espera de vosaltres el respecte dels drets d'aquestes nacionalitats amb les quals us lliga la Història.

La gran Rússia va al vostre costat sincerament apropiant-se-us amb la mà estesa en un gest fraterno. Encara no s'ha rovellat l'espasa que va retre els enemics vora Grünwald.

Els exèrcits russos s'extenen des de les platges de l'Oceà Pacífic fins les mars septentrionals. Per vosaltres, polonesos, comença la albada de una vida nova. Que resplandeixi en aquesta albada la senyal de la creu, símbol del sofriment i de la resurrecció dels pobles.»

En aquest regoneixement per un Estat autòcrata, de la personalitat polonesa, encara que sia forçat per les circumstàncies, hi veiem l'afirmació incontrovertible de la gran influència que en el dominador exerceix una constant acció fermament nacionalitzadora. Si 'ls polonesos en el segle i mig de captiveri, s'haguessin tornat conformistes, avui la Rússia no hi hauria parat esment i seguirien en la mateixa dissort. Però la Polònia, en la seva esclavitut, ha sapigut viure una vida de dignitat, fomentant el seu esperit patriòtic, i avui, en mig la revolta de la Europa imperialista, se regoneix el dret innegable de la Polònia tota, una, a la seva llibertat.

Es aquest un fet de grans ensenyances que brindem als de Catalunya que creuen ésser més factible el blincar seguidament l'espina davant dels detentadors de nostra vida nacional que l'adoptar una actitud com cal a tot ciutadà conscient de la pròpia dignitat.

Comentari

Amb motiu de la paralització total o parcial de certes indústries, les poblacions que com Badalona contenen una gran massa obrera forastera es trobaran, si no s'hi troven ja, en un greu conflicte.

En efecte, aquesta massa de gent sens arrels en el país, constituïda en part per homes joves i sense família, son un terreny abonat per als agitadors que mai falten i un perill evident per a la tranquil·litat pública que si sempre es convenient, en aquest moments es de necessitat imprescindible mantenir.

A Barcelona ja s'ha manifestat alguna agitació en aquest sentit i es probable que en altres poblacions es notin els mateixos efectes. En tal cas cal recomenar a les autoritats locals que obrin amb energia per a evitar que 'ls elements forasters es converteixin en un perill per a Catalunya.

Es precis fer-los entendre que si han vingut aquí en busca de treball quan n'hi havia, al acabar-se aquest no poden fer mes que entornar-se a llurs respectius pobles. Per aixó, per a facilitar-los medis al objecte de que puguin tornar al seu país, tenen dret al auxili del govern i de les corporacions oficials, pero no tenen dret en voler viure sobre el país reclamant un treball que no se'ls pot donar.

Aquí també estem en estat de guerra, guerra econòmica, pero guerra en fi, i aixó autoritza la aplicació de medis radicals per a evitar tota perturbació d'ordre públic. A Catalunya tenim l'obligació de procurar-nos per al sosteniment dels obrers catalans, pero de cap manera podem atendre, mentres no disposem d'altres medis, els contingents obrers que han vingut aquí atrets per les grans empreses industrials que han degut paralitzar llurs treballs a causa de la crisi econòmica. Nosaltres no tenim la culpa de que grans empreses en sa majoria estrangeres hagin despedit el seu personal en sa majoria forasters i no podem deixar en la misèria als nostres obrers per a mantenir als de fora, quan el Govern els concedeix els mateixos medis que a Catalunya.

El governador que en aquest cas no es testimoni dubtós, ho va dir ben clar. Els sacrificis que's fan aquí han de ser per als obrers catalans; i que en cada regió, en cada provincia, fassin lo mateix per a atendre els seus.

En moments de perill, cada hu a casa seva.

JEPUS

Proveu la galeta del dia

PALADÁS

De venda en la Confiteria «Antiga Casa Domingo»

Carrer del Lleó, 40.-Badalona

De París estant

Notes ràpides de la guerra

Poc a poc París recobra amb certa indecisió la normalitat que desaparegué amb el trasbals material de la mobilització i l'entusiasme espontani amb que fiblonà a la ciutat cosmopolita, la provocadora declaració de guerra de l'inperdonable Alemanya. Mes no pot conseguir tornar al seu aspecte acostumat, doncs una visió sinistre i ia llei-marcial la someix en un silenci forçat, en una inactivitat desoladora. Com per art d'encantament s'es esvait l'alegre aixám de *midinnettes*; l'atronadora confusió de la locomoció sobre els centres mes aflluents de la ciutat: l'arcaica i pintoresca exhibició de l'«apachisme» inmoderat. Tot sembla hagi quedat engolit dintre aquesta terra tant susceptible d'obrir-se despietadament. Tot sembla hagi sigut emportat per aquest huracà humà que un crit de guerra aixeca amb una força inderrocable: tota la poixança industrial d'un poble, tota l'imoralitat sembrada per l'indiciplina d'unes col·lectivitats llibertines.

Avui París es la ciutat silenciosa i recullida que dona la sang amb abnegació, que sab sostreure's de la grandesa artificiosa dels seus amosaicats plaers, per vetllar l'amenaça i l'ultratje del enemic. Igual que'n la continuació de l'estentoria tempesta de la Sinfonia Pastoral, una calma inefable sorgeix de la ciutat i aquells murmurs de joia i de dolor que inspiraren el poema «montmartrais» a n'en Gustave Charpentier no s'ouen més.

Els vianants curiosos o l'atragat militar que travessen París reberiem l'impresió d'una altra ciutat, d'una gran vila rural engarlandada en un excés de joia a l'hora càlida i quieta que les íntimes expansions familiars retenen als seus habitants en plena festa sibarita, si la visió de la guerra no deixés romandre sobre l'ambient d'horror fantàstics presentits que omplen nostres testes, tota l'ànima dels que lluiten en les fronteres.

Arreu oneja la bandera de la Creu Roja. Els grans establiments de comerç i els grans hotels convertits en hospitals, esperen als *revenants* resignats. Les dames llueixen els trajos d'uniforme blanc de on se destaca encare més l'ensenya fatídica, barrejant-hi en el seu gest l'abnegació i la coqueteria. Els autos que circulen son els requisats per l'Estat al servei del govern militar. Les estacions estan curulles de viatgers que surten a les provincies i molts cap a l'estranger. Els cèlebres *cabarets* del Montmartre de la disbauxa, convertits en obradors acullen amb serietat profana a unes *midinnettes* isolades que unes senyores mantenen a cambi d'uns brodats patriòtics i alegories de la guerra. Els serveis públics estan bastant reduïts i en mans de venerables senyors o jovenets atristats de no poder lluitar al costat dels seus germans i amics; els territorials se troben per tot, doncs es veuen obligats pel govern militar a portar el distintiu al braç. A mida que avença la mobilització se tanquen tallers i comerços sens oblidar ni un de fer ostentació del amor patri. I aquet amor, avui es una sola alenada que fa vibrar a tots els cors artificiosament, riure impacientment amb la febra

del ignocent que espera la llibertat, esguardant que es reveli quelcom de l'avenir, d'aquet avenir imprecís que està en les mans d'un director i del valor dels que marxen.

A l'hora de las sortida dels periòdics, la multitud desitjosa d'emocions s'amassa als *boulevards* per fer uns ràpits comentaris i admirar l'estol magestuós d'unes lleugeres i atraients Electres y Salomés que la debacle ha deixat sens el refugi dels Teatres i Music-halls, embaumant llurs coços perfumats als afortunats captaires d'amor; exhibint amb una gràcia que ompla de voluptat als que se apropen, tota la riquesa i elegància dels seus trajes vaporosos que son la continuació de l'esperit de la Moda; i les parisienques volen per a elles aquet interès en ser el model del gust primer, malgrat les circumstàncies que aclaparin. Volen amb l'esforç del treball i del gust afirmar i guardar la superioritat de la moda i continuarien mal que una armada ilusoria arrasés la ciutat.

Avui, sota un cel d'una blavor incomparable, com mai l'habia vist a París, recopilaba unes notes de la guerra distraient-me a contemplar l'ufania desconcertant i el colorit meravellós d'aquestes floralies senyorials del Louxembourg voltat de grupus d'uns nens ataviats amb un luxe correcte com en els cromos d'unes postals d'encàrrec, tot mesurant els gestes dels seus jocs infantils perquè la polç no desllueixi les pells de Rússia dels seus calçats, per no allunyar als pardals, llurs companys que volteigen entre les flors buscant també l'escalf de la companyia. I aquestes flors i aquets nens i aquets esforços de les mondanies i aquesta abnegació de les dames i aquet entusiasme unànim, m'han revelat l'energia d'un poble que lluita per un dret universal, i allavors he pensat en el triomf que'ls espera. De la mateixa manera que'l manifest de lord Kitchener als seus soldats i la proclama del Tsar a la Polònia fan pensar en la Resurrecció de totes las Nacionalitats europees.

Les notes ràpides de la guerra que vos descriurien les hores d'angoixa d'aquets indefensos habitants dels xirois poblets de l'Alsàcia i la Bèlgica sorpresos en plenes ansies de cullites i de treball; els dies heroics de l'investida Liège, els atacats inesperats de Namur i Dinant, els gemecs d'agonia dels que moren destrocats per les bales *doum doum* i elsexplosius de les granades i el feble clapeix d'uns caballs sobre uns gorcs de sang arrastrant de llurs montures mitj desfetes unes sobralles humanes que pagaren amb llur vida el seu amor als consemblants, mentres els acompanya d'una marxa fúnebre l'eco d'unna canonada llunyana i i els envolta la claror apoteósica d'un crepuscle de l'Infern, vull deixarles en el recó mes amagat de la imaginació, car tinc por que podrien influenciar-nos com un dia influenciaren al home que avui delecta els seus capritxos omplint amb llur progrés la terra de sang i de plors.

Vull amagar-les a mi mateix les notes ràpides de la guerra, perquè sobre les tombes obertes que son avui els camés de batalla, pugui cobrir-les de les flors i dels amors que queden com símbol d'Esperança i de Victòria.

A. S. B.

París 18 Agost 1914.

P. S. De part meua podeu desmentir energicament que París estiga «hundido en las tinieblas, solo alumbrado por los reflectores de la torre Eiffel que dejan ver el abanico de ametralladoras, sus cañones apuntados al cielo.» Ni la torre Eiffel ha fet funcionar els seus focos ni es possible distingir-hi cap eina: París encara no li ha faltat cap dia una sola làmpara sens encendre. Aquet senyor que escriu les notes de viatge en el «Día Gráfico» de Barcelona deu haver sofert una alucinació. Allò que vulgarment se diu *somniar truites*. A. S.

No s'esmenen

Per fi s'ha aprovat per l'Ajuntament de Barcelona, la proposició de les entitats catalanistes capdevanteres del autonomisme de Catalunya, d'aixecar un monument al darrer Conceller en cap En Rafel de Casanova, traslladant-hi la seva estàtua que hi ha en el saló de Sant Joan al costat de l'Arc de Triomf.

També va ésser aprovada una proposició, interpretant el sentir de l'«Unió Catalanista» i de les demés entitats catalanistes abans aludides, de portar els restes d'En Rafel de Casanova, que s' troben enterrats a l'església parroquial de Sant Boi, a Barcelona i inaugurar amb aital motiu un panteó de catalans il·lustres, ont s'hi donarà sepultura als que hagin sigut benemèrits fills de nostra Patria.

Ha costat una mica, car hi han hagut regidors radicals que entretingueren el que recaigués prompte acord a aquet sentiment de tota la gran ciutat comtal i amb ella de tot Catalunya, d'honorar dignament als defensors de nostres llibertats en el que fou darrer capdevanter de la Catalunya autònoma.

Produiria llàstima si no'ns fés fastic, el veure com després de tantes protestes d'estimar la llibertat a Catalunya com han fet els radicals barcelonins, sobretot després de la seva coalició amb l'U. F. N. R., hagin entrebancat durant unes setmanes i perquè sí, el referit acord, lo que'ns demostra que'l partit radical barceloní si ha acceptat alguna vegada una cosa filla de la sentimentalitat catalana no ho ha sigut pas per convicció, sinó obligat per el ambient que crea la virtualitat del Nacionalisme català, lo que influeix fins an els partits no catalanistes que existeixen a Catalunya.

Veurem si serà aquesta la darrera vegada que s'oposen els radicals barcelonins, encara que sigui per un curt temps, a una proposició patriòtica com la referida, ja que a mes d'ésser glorificadora d'un català benemèrit, es commemoradora d'unes luctuoses jornades, en que'ls catalans lluitaren i sucumbiren en defensa de la seva llibertat.

No s'esmenen mai.

LLUIS PARÈS BASANGÈ

Gran rebaixa en el preu de les làmpares

Mar, 6 - Badalona - Teléfono, 9095

A propòsit de cert espectacle

Per segona volta hem vist empastifades les parets de nostres carrers amb cartells anunciant la que s'ha donat per anomenar festa *nacional*.

Quant, per allà al mes de maig, el president del «Bétulo Sports», en uns comunicats publicats en *El Eco*, posà de manifest el propòsit de celebrar durant els jorns de la passada Festa Major una *becerrada*—i ho diem aixís per a no ofendre el nostre idioma,—nosaltres ho posàrem en dubte. Bal, ens diguerem, no passarà d'ésser una *boutade*! I tant és aixís, que a l'arribar al mes d'Agost i veure que anava en camí de realitzar-se lo temps enrera exposat, quedàrem com qui veu visions. No hauriem dit mai que s'hagués pogut portar a la pràctica lo que consideràvem idea de les més descapdellades.

De bon antuvi, cercàrem adquirir la certesa de lo que encara no podiem creure, i, a l'adquirir-ne la convicció, la manera d'evitar-ho o de si hi havia algú que treballés per aital objecte. Desgraciadament, nostra primera autoritat local no feia res per a evitar-ho, a l'igual que algunes personalitats i entitats que per la seva significació o per la seva història sempre havíem cregut que hi tenien un deure en fer-ho.

Un jorn ens en lamentàrem a un amic, d'això, i aquest ens digué:—No'n feu cas; al fi i al cap es tracta d'una bromada d'uns quants joves, que per tractar-se d'la Festa Major i de que és un cop a la vida, com vulgarment es diu, pot permetre's-hi. A més, que'l president d'el «Bétulo Sports», en un dels comunicats que publicà en la premsa, va parlar, encara que no molt clarament, de convertir aital festa en un acte de caràcter benèfic.

Pocs jorns després veiem l'anunci per les parets dels carrers, sens que s'esmentés per a res la beneficència, i igualment en els programes oficials de les festes aquesta hi estava consignada, que era lo mateix com dir que l'autoritat local ho permetia.

Davant de tot això, que quedava a fer? Absolutament res. Protestar-ne hauria sigut ridícul. Fer treballs per a fer-ho fracassar hauria donat lloc a interpretacions dolentes i tal volta a que els interessats en fessin arma que, esgrimida, contribuís encara més a l'èxit de la festa. Preferirem callar, i més suposant, com suposàvem, que aquella era la primera i la darrera volta que a Badalona es feia tal espectacle.

Més heusaquí que'l diumenge de la passada setmana va repetir-se novament la salvatge moixiganga. I aixís com la primera volta es tractava d'uns quants joves que volien divertir-se, aquest cop vegerem creuar per nostres carrers gent de cúa veritable i arlequinescament disfregats; ja no's tractava de broma més o menys malentesa. Uns quants *astros* de la temeritat venien a mostrar als badalonins tota llur potència enlluernadora; a iniciar als veïns d'aquesta quieta ciutat en les brutalitats dels homes inconients que per unes pessetes lluiten amb una bestia, i en el desforagiment d'un públic incult i incívil, compost de

tota mena d'estaments, més que si en ell hi figura gent amb clara noció de lo que és la cultura ho obliden davant la sang de la bèstia selvatge que bramola o dels homes de gest i maneres afeinades.

I encara no es això tot. Per a demà hi ha anunciat el mateix espectacle. Es a dir, que no sembla sino que tracti d'establir-se definitivament en nostra ciutat. Tant mancats que ja estém de cultura, sens llocs d'esbarjo ont, a la vegada que un espargiment i descans a les forces físiques o psíquiques puguin trobar-se nocions de cultura racional, no més ens mancària això.

Sortosament, sembla que als iniciadors de aquest nou espectacle no els hi haurán sortit els comptes. Segons nostres informes l'espectacle del passat diumenge va resultar, econòmicament, un fracàs. Mes hem de tenir en compte que això es un perill per la cultura, car el públic, més amant dels espectacles d'emoció que tenen caient salvatge, que dels ont pot cercar-hi el propi enaltiment, pot donar-hi vida, i acabar per establir-se en nostra ciutat un divertiment que seria una vergonya i que podria socabar els fonaments de nostres florentes societats de sport.

Es fa necessari fer-hi el buit o cercar els medis per a fer-ho desaparèixe. Nosaltres estem disposats a esgrimir tota mena d'arma noble, i majorment la ploma, fins a lograr que desaparegui. I si algú tracta de fer-ne l'apologia o de ressenyar aquestes festes, medir-lo per el mateix rasser, car tan perill fóra l'espectacle com la lloança d'ell.

F. SALVADOR I ROSÉS

En Lerroux guerrer

El quefe dels anomenats republicans radicals espanyols, s'ha declarat francament i decidit partidari de l'intervenció d'Espanya en el conflicte europeu, lluitant al costat d'Anglaterra, França, Rússia i Serbia.

Es coincidència que En Lerroux, capítost dit revolucionari, sigui l'únic polític espanyol que hagi fet les mateixes manifestacions d'un periòdic monàrquic, l'orgue d'En Romanones, *El Diario Universal*, i molt especialment que'l coincidís sigui precisament amb el quefe dinàstic que a Catalunya es diu fou el que ajudà la vinguda a Barcelona d'En Lerroux per a entrabancar l'acció catalanista. I sortosament, de tendències decididament belicoses a Espanya no mes hi han hagut el diari den Romanones i En Lerroux, puix la totalitat de polítics son convençuts partidaris de la neutralitat, i uns pocs, que potser voldrien veure a Espanya convertida en primera potencia i que també intervingués en aquest sagnant plet de la guerra actual, s'han convençut que l'Estat espanyol no pot anar-hi a la guerra, puix no està preparat i necessita els seus cabals i els seus fills per a fer-se forta i rica interiorment. Al escriure aquest article tenim a la vista un article d'En Castrovido, que combat els instints belicosos del quefe dels dits republicans radicals.

Trobem encertat que tots els nuclis polítics demostrin la seva simpatia a favor dels combatents que a son judici defensen una causa més justa; però d'això a voler llençar al Estat espanyol a una lluita per acabar-se de dessangrar i arruinar, hi ha una gran distancia.

Tohom ha de fer els possibles per a que l'idea den Lerroux no prosperi.

Ell va dir que la neutralitat era cobardia. Ja sab doncs lo que li toca a fer si vol ésser valent!

FELIU TORELLÓ

Cròniques curtes (*)

Veus aquí com per culpa de la Guerra se'm ha esbuiat una anada a Montgrony, la nostra montanya santa. Tant prometedora cita com ens hi habíem donat amb un bon amic. Aqueix amic es en Pere de Tera, poeta joveníssim, qui traçudament i amb ingenua i simplicitat inspiració glosa les impresions del seu trescar per aquelles cimes encantades pel record de les sublimes llegendes.

Com un dolcíssim homenatge al pare de sa també joveníssima esposa, aquell poeta ferm i delicat que's digué Bori i Fontestà, cada any pugem amarats de la joia montanyana al enlairat Santuari i reacons amables per ont vagava captivadora la musa d'aquell poeta que la patria encare plora.

L'amor de'n Tera per les montanyes de Montgrony se veu traspuar en sa novíssima labor literaria que agafa ja aquella consistencia que li farà assolir seti distingit en la rodona dels predilectes de les muses.

Are me venen a la memoria tot un volarai de belles estrofes, que jo hauria volgut sentir dels propis llavis del seu autor allà en algún recondit dels dominis del Comte l'Arnau. Aquella vibrant invocació a les hermites deixa prou endevinar el seu amor a les regions beneides de la llegenda:

Ermites de mon-cor, ermites santes;
capelles en oblit; parets i runes;
vostres sots d'oració, aucells els canten;
vostres altars caiguts el sol els daura.
Jo vos he vist de lluny i de la vora,
en ple mit-jorn, a l'aua i a la posta,
jo vos he vist en dies xafogosos
quant bat el sol demunt del plà i dels boscos;
en dies emboirats, en dies grisos;
jo vos he vist plenes de llum diàfana
l'endemà d'un riuixat de primavera...

Vagant per la montanya ha descobert el misteri de les soletats; els secrets de les remors nocturnes;

(*) Reproduïm aquesta crònica de nostre confrare El Pirineu Català, de Ripoll, dedicada a nostre estimat company, el jove poeta En Pere de Tera, que va subscrip'ta amb un pseudònim que amaga el nom d'un ex-redactor del desaparegut setmanari Jovenut, i ex-col·laborador de GENT NOVA.

el mormull de les fonts; el dolç vibrar de les arbredes quant en la xafagor puja la marinada tota fresca i flairosa. I muntat en l'ala del geni invisible de les calmes isolades, ha glosat en accents diversos els dolcíssims moments. Escolteu-lo enfront la font del Prestill:

De cara a mit-jorn, a dintre una bauma,
la font del Prestill, tota solemniosa,
raja, eternament son fil d'aigua clara.
Raja boi cantant la cançó de l'aigua;
la cançó del bosc; de les penyes braves.
L'ensenyà al pastor, la cançó que canta:
i 'l pastor l'aprèn beurant la remada.

S'ensomnia al fosquejar; s'estremeix a la mort del jorn; s'adorm en la calma enlairada; i al mig dia i en els policroms crepuscolars s'adolla meravellósament en les sentors dolcíssimes qu'enlairen l'esperit.

Dessota la montanya;

jo hi tinc una cabanya

que ignoren els pastors...

A nit hi he somniaba

la meua enamorada

i el somni era tan bell,

que de deixà 'm dolia.

Pro allà ont assoleix la plenitud, es en la evocació d'aquella matinada al Forat de Santou. El dir i 'l sentir s'agermanen amb un equilibri insuperable.

Dessota la verdor fresca i gemada

el forat de Santou ens ha sobtat;

gers i violes ran de sa vorada

com un engany sa gola ens ha mostrat.

Esglaiats d'unes veus misterioses,

i esmaperduts al caire del abim,

hem vist eixir fantasmes espantoses

cavalcant bosc amunt tumultuosos

per abastar la llum que hi ha en el cim.

Potser me plau tant aquesta estrofa, per que amb en Tera vaig sentir en aquell moment l'esglai produït per el *cop de roc* al fondejar el buit. Jo no ho sé; sols puc dir que ho servo com el dir dels poetes predilectes, i sovint la memoria ho refresca.

Reproduir aquestes visions, comentar-les amb l'amic poeta, i.....somniar! Això hauria fet, si la Guerra amb sus tentaculs no hagués esbuiat l'anada a Montgrony.

FOLLET

ESCOLA DE MÚSICA

Lliçons de Piano, Violí, Solfeig i Teoria

a càrrec del professor

JAUME COSTA

Lluch, 94 - Badalona

De l'Ajuntament

Sessió de segona convocatòria del dia 2 de l'actual

Començà a dos quarts de nou assistint-hi els regidors senyors San Martín, Viza, Padrós Vidal, Martí, Bachs, Costa, García, Estruch, Viñas i Cuxart baix la presidència de l'Arcalde En Josep Casas.

Després de llegida fou aprovada l'acta de la sessió anterior.

—A proposta de la Comissió d'Obres se concediren els permisos demanats per N' Antoni de Oriol, En Pere Borrás, En Tomás Moya, En Francisco Cuixart, N' Antoni Lleal, En Joan Codina, En Ramón Fornaguera i Hostench i Such.

S' aprovaren uns parers de la Comissió d'Hisenda sobre 'l pago de varis comptes que pugen 5.586'67 ptes. i un altre sobre 'ls gastos de la carretera de Sta. Coloma a Tiana.

—A proposta de la Comissió de Foment se nomenà a Na Esperança Gari aya de l'Escola de noies de Na Francisca Compte. Ademés s' aprovà un altre parer de la mateixa Comissió sobre 'l pago del pressupost de gastos de l'Escola de Pàrvuls desdoblada.

—Passaren a les respectives Comissions les instancies presentades per En Rafael Padrós, N' Antoni Lleal, En Pere Borrás, N' Isidre Bonastre, N' Andreu Sansa, En Ramón Sánchez, En Joaquim Planas, N' Agustí Argerich, En Joan Catafal, Na Josepa Valls i En Salvador Vehils sobre obres; del Mestre de Canyet sol·licitant una subvenció; i de Na Pilar Riazuelo i Antonia Matamoros per a ingressar en l'Escola de Tall.

S' aprovà una proposició de la Comissió de Governació sobre la compra i adquisició de gorres i trajos pels bombers.

—Se quedà enterat d' un ofici de la Comissió Mixta de Recrutament, senyalant el dia 18 de l'actual per a la vista del expedient de fugitiu del minyó En Josep Torrents Culla.

—Se llegeix el dictamen que han presentat els advocats senyors Moragas, Layret i Puig d'Asprer, sobre la validés de la concessió a la Companyia Barcelonesa d' Electricitat.

En aquest dictamen, que és molt extens, s' hi fan les següents conclusions: 1.ª Que la concessió no pot ésser anulada per l' Ajuntament, i deu sortir els efectes legals en tant acabi el plaç de terme de la concessió; 2.ª Que l' Ajuntament pot concedir nous permisos d' instal·lacions aèries per no tenir aquesta el caràcter d' exclusiva; 3.ª Que l' Ajuntament no pot imposar gravaments que afectin a les instal·lacions aèries; i 4.ª Que l' Ajuntament pot imposar a les canalitzacions subterrànies els arbitris que permetin les lleis. Passà per a son estudi a la Comissió d'Hisenda.

—S' acordà pagar els gastos d' estancia al Hospital Militar de dos minyons de nostra ciutat, lo que importa 50'60 ptes. i també instruir ex-

pedient sobre l'excepció sobrevinguda al minyó En Ramón Martí.

I no habent-hi més assumptes a tractar s' aixecà la sessió.

De l'Arcaldia.—En la visita que 'ls representants dels periòdics locals varem fer aquesta setmana al senyor Arcalde, aquest va entregar-nos per a sa publicació l'instancia que per acord de l'Ajuntament, envia al Ministeri de la Governació en l'assumpte del Llegat de Roca i Pi lo que farem en altre edició.

El senyor Casas va manifestar-nos que quant feren entrega el dilluns passat de dit document a la Junta Provincial de Beneficencia, el President i el Secretari de aquest organisme feren grans elogis d' l'orientació que amb el seu acord donava l'Ajuntament en la qüestió del Llegat, i al ensemps prometeren interessar-se i influir en que fós favorablement resolt.

—Cridats per l' Arcalde han estat a visitar-lo el president del Gremi de Fabricants i el del de Industrials de nostra ciutat per a tractar de la crisi ocasionada amb motiu de les actuals circumstancies. El primer manifestà que 'ls fabricants estan disposats a fer els sacrificis necessaris per a aminorar en lo possible l' actual crisi obrera creada amb motiu de la guerra europea. El president del Gremi d' Industrials va prometre correspondre als desitjos de l' Arcalde, col·laborant desinteressadament per a que no s' apugessin els preus dels articles de primera necessitat, fent tot lo que d'ells depengui per a no arribar-hi.

El senyor Casas agrai aquests oferiments i va mostrar-se molt satisfet del bon interès de tots.

Noves

EL NOU PARE SANT.—El Sacre Col·legi Cardenalici en la sessió del Cónclave de dijous passat, elegí Pare Sant el cardinal monsenyor Giacomo Della Chiesa, qui adopta el nom de Benedicte XV.

Té 60 anys i pertanyia a l' ordre dels Benedictins. Habia ocupat alguns alts càrrecs, havent intervingut activament en les tasques diplomàtiques en els darrers anys de govern del secretari d'Estat de Lleó XIII Mons. Rampolla, qui tenia depositada la seva confiança en els alts dots i talent del Prelat Della Chiesa, elevat avui al Soli Pontifici.

CORBATES, COLLS, PUNYS, de primera classe a preus verdaderament econòmics en la

SOMBRERERIA de M. RIERA. MAR, 68

CENTRE BADALONÍ.—El Centre Badaloní celebrarà en la tarde dels dies 8 i 24 del present mes, dos grans balls de societat.

El programa de balls del primer de dits dies correrà a càrrec d'un acreditat quintet de la veïna

ciutat, i els del dia de la Mare de Déu de la Mercé està encomenat a la Banda Militar del Regiment de Mérida.

Els salons del «Centre» estaràn ricament il·luminats.

Oficina Electro - Técnica per a instal·lacions elèctriques de totes classes

CARLOS SPADA

Despatx: Sagunto, 123.-Badalona

Instal·lacions elèctriques per a llum desde 20 pessetes amb garantia en el material i en els treballs

Làmpares elèctriques de filament metàl·lic per a els Voltatjes desde 65 a 175 i desde 5 a 75 Bujies
Preu: Pessetes 1'10 cada una

OBITUARI.—Dijous deixà d'existir el que'n vida fou un bon amic nostre En Josep Castells Daura.

Encare que no havia nascut en nostra ciutat, els seus molts anys de residència i les innombrables i bones relacions el feren un enamorat de Badalona, al servei de la qual posà en els seus mel·lors temps, tot el seu esforç i bona voluntat.

L'enterrament efectuat ahir va ésser una bona demostració de les moltes amistats que havia sabut conquerir-se amb el seu bondadós caràcter.

En aqueixos instants de gran dolor, enviem a la viuda, fills i demés família el testimoni del sentiment per la pèrdua del bon amic.

R. E. P.

GORRES NOVITAT

Mar, 58 - Sombrerería de M. Riera

RECTIFICACIÓ.—El confrare radical *Juventud Rebelde* en son número passat diu que per una trasapelació de notes no va adonar-se de que hagués rebut les invitacions dels Jocs Florals d'enguany, les quals varen ésser enviades amb oportunitat, tot lo qual confirma lo que diem en nostra edició anterior respecte el particular.

Celebrem, com no podia ésser d'altre manera, la rectificació esmentada.

LLUIS PARÉS BASANGÉ

Despaix de material elèctric

Mar, 6 - Badalona - Teléfono, 9095

FUNERALS.—Dimarts d'aquesta setmana tingueren lloc en l'església de Sta. Maria els funerals pel Sant Pare Pio X, vegent-se molt concorreguts.

El dimecres varen celebrar-se els de l'església de Sant Josep en els que hi concorregueren un gran nombre de fidels. Pronuncià en aquest darrer l'oració fúnebre el Dr. Pere Lisbona.

NAIXEMENT.—La muller del nostre apreciat amic i consoci En Vicens Compte deslliurà diumenge passat un hermós noi. Nostra coral enhorabona.

BARRETS DE PALLA, de forma elegantis, sima i esmerada presentació a preus sens competència en la SOMBRERERIA de M. RIERA-MAR, 58.

FOOT-BALL.—Diumenge passat devant de nombrosa concurrència va jugar-se l'anunciat partit de foot-ball entre l'«Badalona» i l'«University», acabant, después d'excelents jugades d'ambdues parts, a 3 goals a 1 a favor dels nostres compatricis, els que quedaren en possessió de la magnífica Copa que's disputaben.

CIRCOL CATÓLIC.—Aquesta entitat va celebrar el diumenge, passat com es de consuetut tots els anys, la seva festa patronal, amb motiu de la Festivitat del Puríssim Cor de Maria i quals actes que devien celebrar-se el diumenge anterior varen ajornar-se amb motiu de la mort del Sant Pare.

Tots els actes religiosos organitzats varen veure's extraordinàriament concorreguts, en especial l'Ofici del matí i l'acostumada processó que sortí de l'església de Santa Maria a la tarda, anant-hi tres bandes de música i seguint el curs de consuetut.

Ademés, com els altres anys va celebrar-se al vespre de dit dia una vetllada literari-musical que tingué lloc en el pati de l'entitat esmentada, el qual va omplir-se d'una nombrosa concurrència. Varen pendre-hi part ademés d'alguns socis del Circol que llegiren inspirades poesies, la senyoreta Adelina Serra, solista de l'Orfeó Barcelonés, Ricard Bosch tenor solista de l'Orfeó Català que cantaren magistralment hermoses composicions. La banda «Obrera Martinense» tocà també algunes composicions del seu escullit repertori. Tots foren molt aplaudits.

Pronunciaren parlaments el president de l'entitat En Faustí Nadal, el Reverent Ecónom de Sta. Maria En Rafel Mas pbr. i En Santiago Brandoly essent tots mol aplaudits.

L'IDIOMA FRANCÈS

pot aprendre's

en menys de sis mesos

: ACADEMIA MERCANTIL :

SANT JOAQUIM, 23

BADALONA

Método nou i exclusiu

DETENCIONS.—Ha sigut detingut pel guarda rural Josep Canuda, per haver comés un furt sense importància i després de haver-se violentat i intentat agredir al esmentat guarda al moment de detenir-lo, Josep Barbará de 21 anys habitant al carrer de Mar, 125. L'assumpte es al Jutjat.

—També han sigut detinguts i posats a disposició del Jutge Francisco Sales Miguel de 15 anys i Vicens Alonso de 11 anys ambdós de València i sense domicili, per haver furat 60 ptes. del taulell de la casa número 60 del carrer de la Conquesta.

Eduard Callot remedi de les Dèbils

PENYORES.—En diferents dies i per diferents conceptes han sigut imposades les següents penyores. De 5 ptes. al carro número 140; de 3 ptes. als carros núms. 398, 367, 82, 55, 127, 407 de nostra ciutat, el 305 de Tiana i a un sense número aturat al carrer Reial; de 3 ptes. també a les bicicletes núms. 169, 53, 48, 66 i 105 de Badalona i la del número 23 de Tiana.

ACADEMIA MUNICIPAL DE TALL sistema «MARTI» dirigida per

D.ª CARME COROMINAS

Lliçons preparatòries per a la confecció de roba blanca, trajes exteriors per a senyora i cotilles, de 3 a 7 de la tarde

Lliçons indispensables per a les senyoretes aspirants a professores.

Conquesta, núm. 55 BADALONA

DECOMIS.—Pels guardes Pujol i Saldana s'en ha efectuat un de 7 kilos de llangonça.

EXPLOSIÓ.—Dimecres prop passat a la tarda succeí en la fàbrica «Aceros Hispania» un sensible accident amb motiu d'haver fet explosió un gasòmetre, causant greus ferides a l'obrer Joan Canalda Mas de 17 anys d'edat i habitant al carrer del Progrés 321, de les quals morí al cap de poc.

Tots els que vulguin vestir a la moda, barato i bons genres que vagin a la **Sastreria den JOSEP M.ª COLL**, Carretera Real, 71.-Badalona.

BONA DISPOSICIÓ.—Creiem encertadíssima la disposició dictada per l'Alcaldia, i que publiquem en la secció d'Anuncis oficials privant l'entrada de tocino fresc en nostra ciutat que no s'garanteixi la seva procedència i el que's bona, puix que això donaba lloc a molts abusos, en especial en aquet temps, en perjudici de la salut pública.

FURT.—De la casa núm. 259 del carrer de Sant Brú, d'aquesta ciutat foren furtats el dimarts passat 7 parells de coloms i una de conills.

Els lladres continuen guardant l'incògnit.

LECTURA POPULAR

BIBLIOTECA D'AUTORS CATALANS

Cada dijous - 10 cèntims

El quadern d'aquesta setmana publica un recull de

Poesies den Josep Martí Folguera

PREMIATS.—Nostre estimat amic i company En Pere de Tera ha obtingut dos premis extraordinaris en els Jocs Florals de Sant Gervasi i L'Escala.

Igualment els ha obtingut nostre col·laborador i compatriota En Josep Granger a mes de la Viola en els de Sant Gervasi.

Nostra felicitació.

PLANXAT IMPERIAL, per a colls i punys
Sucursal en la **SOMBRERERIA** de **M. RIERA-MAR, 85**

D'ESPECTACLES.—**Cine Zorrilla.**—Per avui i demà i el dilluns i dimars vinents s'anuncien en aquest cine grans programes compostos de boniques i recomenades pel·lícules.

Cine Nuevo (cán Salsas).—Avui i demà tindran lloc en aquesta Sala extraordinàries funcions de cine i aplaudits números de *varietés*. Pel dilluns i dimars, 7 i 8 del corrent s'anuncia la presentació de l'atracció de fama mundial *Los Persas* que cridarà poderosament l'atenció.

NOU SERVEI.—La setmana entrant començarà el nou servei de recollida dels goços per el sistema del llac i el carretó.

Ens felicitem per l'implantació d'aquets nou sistema, que desterrarà el repugnant per medi de boles i felicitem a l'Ajuntament actual que l'ha implantat. Ara sols falta que'l veïnat hi col·labori obeint i amparant als funcionaris encarregats de dit servei, de lo que no'n dubtem conegut l'alt grau de civilitat dels nostres veïns.

Anuncis Oficials

Teniendo noticia esta Alcaldía de que se introducen en la población algunas partidas de carne de tocino en fresco, sin que haya quien de una manera oficial garantice las buenas condiciones de la misma para el consumo público, he acordado hacer presente que no se consentirá dicha introducción si no va acompañada de un certificado del Sr. Inspector de carnes del sitio de donde procede, acreditando que es de una res sana, y que por consiguiente no puede causar ninguna alteración a la salud del vecindario.

Los que contravengan esta disposición serán castigados con la pérdida de la carne que pretendan introducir y con una multa de 10 pesetas por la primera vez.

Badalona 2 de Septiembre de 1914.

El Alcalde, **José Casas**

Impremta-Papereria Joaquim Casas.—Badalona